

LIETUVOS KINOLOGŲ DRAUGIJOS ŠUNŲ VEISIMO NUOSTATAI

1. TERMINAI IR TRUMPINIAI

- 1.1. FCI – Tarptautinė kinologų federacija.
- 1.2. LKD – Lietuvos kinologų draugija.
- 1.3. LKD klubas – kinologų organizacija, LKD narys.
- 1.4. LŠVK – Lietuvos šunų veislių knyga; joje registruojami šunys ir kalės, turintys LKD ir FCI pripažįstamus kilmės liudijimus bei LKD klubų pateiktą vadų šuniukai.
- 1.5. Šuns kilmės liudijimas – šuns kilmę nurodantis dokumentas.
- 1.6. LR GGAĮ – Lietuvos Respublikos Gyvūnų globos ir apsaugos įstatymas.
- 1.7. EKNLGA – Europos konvencija dėl namuose laikomų gyvūnų apsaugos.
- 1.8. LKD veisėjas – LKD klubo narys, turintis kalės veisimo teisę bei registruojantis Lietuvoje gimusius šuniukus.
- 1.9. Veislyno pavadinimas – LKD ir FCI registruotas pavadinimas, kuris rašomas prie veisiamų šuniukų vardų.
- 1.10. Veislyno kategorija – LKD veislynai skirstomi į tris kategorijas, priklausomai nuo veisėjo šunų pasiekimų ir paties veisėjo veiklos.
- 1.11. Šibsai – tų pačių tėvų, bet ne tos pačios vados palikuonys.
- 1.12. Pusiau šibsai – palikuonys, kurių vienas iš tėvų yra tas pats.
- 1.13. Bendrasavininkiai – vieno šuns arba veislyno pavadinimo keli savininkai.
- 1.14. Veislyno knyga – laisvos formos knyga, kurioje registruojami visi veisėjui priklausantys šunys ir jo išveisti šuniukai (vados).
- 1.15. LR VMVT – Lietuvos Respublikos valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba.
- 1.16. Ženklėjimas – šunų identifikavimas mikroschema.
- 1.17. GAR – gyvūnų augintinių registras.

2. BENDROJI DALIS

- 2.1. LKD veisimo nuostatų (toliau Nuostatų) tikslas yra šunų sveikatos, temperamento bei charakterio, gerovės ir veislei būdingų savybių išsaugojimas, užtikrinimas ir gerinimas.
- 2.2. Šių Nuostatų reikalavimų turi laikytis visi LKD veisėjai ir LKD klubų nariai.
- 2.3. Šie Nuostatai yra sudaryti remiantis FCI ir LKD dokumentų, LR GGAĮ, EKNLGA reikalavimais bei LR VMVT patvirtintų Veterinarijos reikalavimais gyvūnų augintinių veisėjams.
- 2.4. Nuostatus priima ir juos keičia LKD Konferencija. Jei yra būtinybė, LKD taryba gali daryti atskirų Nuostatų punktų pakeitimus/papildymus tarp Konferencijų. Tokiu atveju artimiausioje Konferencijoje pakeitimai turi būti patvirtinti.
- 2.5. Nuostatų priedus tvarko LKD taryba.
- 2.6. Pasiūlymus Nuostatų keitimui ar papildymui teikia LKD klubai arba LKD taryba. LKD taryba rengia Nuostatų pakeitimo projektus ir teikia juos svarstyti LKD Konferencijai.
- 2.7. LKD klubai pasiūlymus dėl Nuostatų pakeitimų turi siųsti ne vėliau kaip prieš dvi savaites iki Konferencijos. LKD taryba Nuostatų pakeitimų projektą turi pateikti LKD klubams ne vėliau kaip prieš savaitę iki LKD Konferencijos.

3. REGISTRAVIMO Į LIETUVOS ŠUNŲ VEISLIŲ KNYGĄ TAISYKLĖS

- 3.1. Lietuvos šunų veislių knygoje (LŠVK) registruojami LKD veisėjų išveistų vadų šuniukai bei importuoti (kai šunys priklauso asmeniui nuosavybės teise arba yra išnuomoti sutarties pagrindu) šunys, turintys LKD ir FCI pripažįstamus kilmės liudijimus bei eksporto sertifikatus. LKD sekretoriatui turi būti pateikiamas kilmės dokumento originalas.
- 3.2. Importuoto šuns kilmės liudijime turi būti įrašytas arba įklijuotas šuns ženklėjimo numeris. Jei kilmės liudijimas laminuotas, ženklėjimo numeris turi būti įrašytas arba

- įklijuotas iki laminavimo. Išimtis gali būti tuo atveju, jei šuns antrinė identifikacija (tatuiruotė) atitinka arba šuo registruotas GAR.
- 3.3. Jei ženklavimo numeris yra užklijuotas virš kito ženklavimo numerio, šuo registruojamas LŠVK tik atlikus genetinį tėvystės testą.
 - 3.4. Kilmės liudijime turi būti įrašytas savininkas arba turi būti pateikta šuns nuosavybės teisę patvirtinančio dokumento kopija.
 - 3.5. Registruoti šunį LŠVK turi teisę tik Lietuvos Respublikoje gyvenantys asmenys.
 - 3.6. Į pagrindinę LŠVK registruojami šunys, kurių kilmės liudijime yra įrašytos mažiausiai trys kartos šunų, kurių kilmę pripažįsta FCI.
 - 3.7. Į registrinę LŠVK registruojami šunys, kurių kilmės liudijime yra įrašytos mažiau negu trys kartos šunų, kurių kilmę pripažįsta FCI.
 - 3.8. Importuotam šuniui, dar neturinčiam eksporto sertifikato, gali būti suteiktas avansinis LŠVK numeris, suteikiantis teisę šuniui iki 18 mėnesių amžiaus dalyvauti parodose šuniukų, mažylių ir jaunimo klasėse. Tokiu atveju registracijai turi būti pateikiamas kilmės liudijimo/šuniuko kortelės originalas arba įskaitoma kopija ir LKD klubo pažyma apie šuniuko žymėjimo atitikimą pateikiamiems dokumentams, kurioje įrašyti tatuiruotės (jei yra nurodyta dokumente) ir mikroschemos numeriai. Šuo turi būti registruotas GAR. Visais atvejais, kai kilmės liudijime/šuniuko kortelėje nėra įrašytas savininkas, turi būti pateikta šuns nuosavybės teisę patvirtinančio dokumento kopija.
 - 3.9. Avansinis LŠVK nesuteikia teisės veisti šuns ir gauti FCI bei LKD titulų patvirtinimą.
 - 3.10. Išnuomotas šuo/kalė gali būti laikinai įregistruojamas LŠVK, nurodant įregistravimo datą ir LŠVK galiojimo datą. Laikinei registracijai reikia pateikti kilmės liudijimo originalą arba įskaitomą kopiją, nuomos sutarties kopiją, kalėms – papildomai pažymą iš ankstesnės organizacijos apie kalės paskutinę registruotą vadą. Išnuomotų ir laikinai registruotų šunų/kalių veisimui taikomi šių Nuostatų ir jų priedų reikalavimai.
 - 3.11. Šuo vienu metu gali būti registruotas tik vienoje šalyje. Jei norima įrašyti į LŠVK išnuomotą šunį, jis turi būti išregistruotas iš kitos šalies veislių knygos. Išvykstantis iš Lietuvos Respublikos šuo, nepriklausomai nuo to, kur jis gimęs, turi būti išregistruotas iš LŠVK. Šiuo atveju LŠVK numeris tampa neaktyvus.
 - 3.12. Jei LKD kilmės liudijimą turintis šuo išvyksta į kitą šalį, jam turi būti išduotas eksporto sertifikatas, kuriame įrašomas šuns savininko vardas, pavardė ir adresas. Eksporto sertifikato išdavimas atitinka šuns išregistravimą iš LŠVK, t.y. šuns LŠVK numeris tampa neaktyvus.
 - 3.13. Jei eksporto sertifikatą turintis šuo grįžta gyventi į Lietuvos Respubliką, LŠVK numeris vėl tampa aktyvus savininkui gražinus eksporto sertifikatą į LKD sekretoriatą ir nurodžius gyvenamosios vietos adresą Lietuvos Respublikoje.
 - 3.14. LKD veisėjų išveistiems šuniukams išduodami kilmės liudijimai, t.y. išrašai iš LŠVK.
 - 3.15. Tik kalės, kurios LŠVK numeris yra aktyvus ir kurios veisimo teisę turintis asmuo yra LKD veisėjas, šuniukai gali būti registruojami LŠVK.
 - 3.16. Tik turintį aktyvų LŠVK numerį šunį LKD klubų nariai gali registruoti į LKD organizuojamus renginius LKD klubų nariams taikomomis kainomis.

4. VEISĖJAS

- 4.1. Veisėjas – LKD klubo narys, turintis kalės veisimo teisę bei registruojantis Lietuvos Respublikoje gimusius šuniukus.
- 4.2. Veisėjas turi teisę:
 - 4.2.1. veisti LKD pripažįstamų veislių šunis;
 - 4.2.2. laikydamasis šių Nuostatų, savo nuožiūra parinkti veisimui kales ir šunis;
 - 4.2.3. pagal veisimo teisės perdavimo sutartį veisti kales, priklausančias kitiems asmenims;
 - 4.2.4. reklamuoti ir realizuoti šuniukus su LKD pripažįstamais kilmės liudijimais;

- 4.2.5. gauti LKD narių konsultacijas veisimo klausimais;
- 4.2.6. mokytis ir tobulintis LKD ir jos narių organizuojamuose kursuose, seminaruose, konferencijose;
- 4.2.7. tarpininkaujant LKD klubui ir LKD, registruoti veislyno pavadinimą FCI;
- 4.2.8. neregistruoti veislyno pavadinimo FCI pirmai vadai (tokiu atveju vados šuniukų vardai turi būti sudaryti tik iš vieno žodžio);
- 4.2.9. naudotis savo veislyno kategorijai priklausančiomis lengvatomis.
- 4.3. Veisėjas privalo:
 - 4.3.1. laikytis šių Nuostatų ir jų priedų reikalavimų;
 - 4.3.2. laikytis FCI ir LKD dokumentų, LR GGAĮ bei EKNLGA reikalavimų bei LR VMVT patvirtintų Veterinarijos reikalavimų gyvūnų augintinių veisėjams;
 - 4.3.3. užregistruoti visus veisiamus šunis ir išveistus šuniukus GAR, pasirūpinti perduodamų šunų perregistravimu GAR kito savininko vardu;
 - 4.3.4. užregistruoti veislyną LR VMVT;
 - 4.3.5. prieš registruojant leidimą kergimui antrai vadai pateikti klubui prašymą įregistruoti veislyno pavadinimą LKD ir FCI;
 - 4.3.6. garantuoti veislės grynumą;
 - 4.3.7. vesti veislyno registracijos knygą;
 - 4.3.8. leisti LKD atstovams bet kada patikrinti veislyne laikomų šunų gyvenimo sąlygas, apžiūrėti vadas;
 - 4.3.9. leisti klubo atstovams apžiūrėti nuo 6 savaičių iki 4 mėnesių amžiaus paženklintų šuniukų vadas ir kalę (vados apžiūros metu);
 - 4.3.10. realizuoti ne anksčiau kaip 2 mėnesių amžiaus, paženklintus, galinčius savarankiškai maitintis, sveikus, geros kondicijos, dehelmintizuotus ir be ektoparazitų šuniukus;
 - 4.3.11. šuniukus perduoti kitam savininkui kartu su kilmės liudijimais;
 - 4.3.12. laiku ir pagal sutartį atsiskaityti su patino savininku.
- 4.4. Nuo 2022.01.01. naujai registruojami veisėjai privalo išklaudyti įvadinių mokymų būsimiems šunų veisėjams seminarų ciklą. Anksčiau registruotiems veisėjams įvadinė veisėjų mokymų programa yra rekomenduojama.
- 4.5. LKD veisėjas negali veisti, realizuoti ir reklamuoti (padėti realizuoti) šunų be FCI pripažįstamų kilmės liudijimų.
- 4.6. Rekomenduojama, kad LKD veisėjas, realizuodamas bet kurį savo šunį ar šuniuką, užpildytą šuns perdavimo dokumentą ir jo kopiją pateiktų LKD sekretariatui.

5. VEISLYNAS (įsigalioja 2022-01-01)

- 5.1. LKD veislynai skirstomi į tris kategorijas, priklausomai nuo veisėjo šunų pasiekimų ir paties veisėjo veiklos.
- 5.2. Kategorijas veislynams suteikia LKD sekretoriatas LKD klubo teikimu pagal Priede Nr. X nustatytus reikalavimus.
- 5.3. LKD sekretoriato teikimu ginčytinus veislyno kategorijos suteikimo atvejus sprendžia LKD taryba.
- 5.4. Priklausomai nuo veislyno kategorijos veisėjui suteikiamos lengvatos.
- 5.5. LKD Tarybos sprendimu, veislyno kategorija gali būti sumažinta veisėjui pažeidus šių Nuostatų ar kitų LKD dokumentų reikalavimus. tik ir LKD Tarybai priėmus teigiamą sprendimą.
- 5.6. Veisėjas kalendorinių metų pabaigoje pateikia užpildytą ataskaitos formą LKD klubui, kuris, patikrinęs faktus, pateikia formą LKD sekretariatui iki kitų metų sausio 15 d. Šios ataskaitos pagrindu veislynui priskiriama kategorija einamiesiems metams.

6. LKD VEISLYNO STATUSAS (galioja iki 2022-01-01)

- 6.1. Veisėjas gali prašyti LKD veislyno statuso, jeigu jis jau yra išveisęs tris šuniukų kartas, veisęs ne mažiau kaip penkerius metus ir per paskutinius trejus metus jis nėra nusizengęs Veisimo nuostatams. Teikdamas prašymą registruoti LKD veislyno

statusą veisėjas turi būti išklauses LKD parengtus veisėjo kursus. LKD veislyno statusas kiekvienai veislei suteikiamas atskirai. LKD taryba išimties tvarka gali suteikti LKD veislyno statusą iškart kelioms artimoms veislėms, jei aukščiau paminėtos sąlygos išpildytos vienai iš veislių.

- 6.2. LKD sekretoriato teikimu abejotinus LKD veislyno registracijos atvejus sprendžia LKD Taryba.
- 6.3. LKD veislyno statuso registracija yra nemokama. LKD sekretoriatas pareiškėjui išduoda LKD veislyno pažymėjimą.
- 6.4. LKD veislyno statusas gali būti panaikintas LKD Tarybos sprendimu, veisėjui pažeidus LKD veisimo nuostatus arba kitų dokumentų reikalavimams, arba kai veisėjas nevykdo veiklos 10 metų.
- 6.5. LKD veislyno savininkas turi teisę:
 - 6.5.1. veisti eksterjero, sveikatos ir psichikos gerinimo tikslais šunis su veislės broku, likusius veislyne. Kiekvienas toks kergimas turi būti argumentuotas ir apie jį ne mažiau kaip prieš 1 mėnesį turi būti raštu pranešta LKD klubui.
 - 6.5.2. veisti kales, vyresnes vieneriais metais, nei nurodyta Veisimo nuostatuose. Tokio kergimo atveju kalė prieš tai turi būti apžiūrėta LKD klube;
 - 6.5.3. kergti kalę dvi rujas iš eilės, po šuniukų gimimo praėjus mažiausiai 6 mėnesiams, praleidžiant kitą rują;
 - 6.5.4. registruoti jam priklausančius šunis, kuriems taikomas veislyno statusas, į LKD organizuojamas tarptautines šunų parodas pradine registracijos kaina;
 - 6.5.5. veisime naudoti kombinacijas „tėvai-vaikai“, „broliai-seserys“, *sibsas-sibsas*. Kiekvienas toks kergimas turi būti argumentuotas ir apie jį ne mažiau kaip prieš 1 mėnesį turi būti raštu pranešta LKD klubui.
- 6.6. LKD Tarybos sprendimu, LKD veislyno statusas veisėjui gali būti panaikintas už LKD veisimo nuostatų ar kitų dokumentų pažeidimus. Veisėjas per 30 kalendorinių dienų nuo pažeidimų fakto konstatavimo turi pateikti LKD Tarybai raštišką pasiaiškinimą. Pasiaiškinimo nepateikimas nėra kliūtis priimti LKD Tarybos sprendimą. Veisėjas įgyja teisę pakartotinai teikti prašymą dėl LKD veislyno statuso suteikimo tik esant LKD klubo rekomendacijai ir LKD Tarybai priėmus teigiamą sprendimą.
- 6.7. LKD veislyno statusas negali būti perleidžiamas, dovanojamas ar paveldimas. Pasikeitus veislyno savininkui, dėl LKD veislyno statuso suteikimo naujam savininkui sprendžia LKD Taryba.
- 6.8. Jei veisėjas, turintis LKD veislyno statusą, pakeičia veislyno pavadinimą, lengvatos prarandamos.

7. VEISLYNO PAVADINIMAS

- 7.1. Veisėjas turi įregistruoti veislyno pavadinimą iki antros vados gimimo. Prašymą įregistruoti veislyno pavadinimą veisėjas pateikia LKD klubui, kuris jį perduoda LKD sekretoriatui. LKD sekretoriatas veislyno pavadinimą registruoja FCI.
- 7.2. Veislyno pavadinimo savininkas turi sumokėti nustatytą registracijos mokestį.
- 7.3. Veisėjas gali registruoti tik vieną veislyno pavadinimą. FCI patvirtinus veislyno pavadinimą, jo negali naudoti joks kitas FCI veisėjas.
- 7.4. Veislyno pavadinimas gali būti rašomas po arba prieš šuniukų vardus.
- 7.5. Veislyno pavadinimo registravimui veisėjas pateikia LKD klubui raštišką prašymą, kuriame nurodoma:
 - 7.5.1. Veisėjo (-jų) vardas (-ai) ir pavardė (-ės);
 - 7.5.2. keli siūlomi pavadinimų variantai pirmumo tvarka;
 - 7.5.3. adresas, telefonas, elektroninis paštas;
 - 7.5.4. data ir parašas.
 - 7.5.5. veisiamos veislės.
- 7.6. Jei veislyno pavadinimo registravimo dokumentų duomenys keičiami arba papildomi, apie tai turi būti pranešta LKD klubui, kuris raštu informuoja LKD sekretoriatą.

- 7.7.** Veislino pavadinimas neregistruojamas, jeigu:
- 7.7.1.** toks jau yra įregistruotas LKD arba FCI;
 - 7.7.2.** jis sudarytas iš pavienių raidžių ar skaičių;
 - 7.7.3.** jame yra vardas arba pavardė;
 - 7.7.4.** jame yra šunų veislės pavadinimas;
 - 7.7.5.** jame yra gyvūno vardas;
 - 7.7.6.** jame yra necenzūrinių arba beprasmių žodžių;
 - 7.7.7.** jame yra žodis „kinologija“;
 - 7.7.8.** jame yra skiriamieji ar kiti ženklai, išskyrus raides ir brūkšnij;
 - 7.7.9.** jis sudarytas daugiau kaip iš 20 spaudos ženklų;
 - 7.7.10.** jis sudarytas daugiau kaip iš dviejų žodžių (brūkšniu atskirti žodžiai laikomi atskirais žodžiais);
 - 7.7.11.** jame yra nelietuviškos terminijos žodis;
 - 7.7.12.** jame yra valstybės pavadinimas.
- 7.8.** FCI įregistravus veislino pavadinimą, LKD sekretoriatas veisėjui išduoda FCI veislino pavadinimo registracijos pažymėjimą.
- 7.9.** Jei LKD klubas arba LKD atsisako registruoti veislino pavadinimą, per vieno mėnesio laikotarpį nuo prašymo gavimo dienos veisėjui turi būti duotas motyvuotas atsakymas.
- 7.10.** Veislino pavadinimo savininkais gali būti ir keli asmenys. Registruodami veislino pavadinimą bendrasavininkiai privalo nurodyti vardų ir pavardžių rašymo tvarką, vieną adresą. Būtina bendrasavininkystės sutartis, apibrėžianti visų savininkų teises ir pareigas. Visi bendrasavininkiai turi būti LKD klubo nairiai.
- 7.11.** Norint, kad veislino pavadinimas atitektų vienam iš kelių savininkų, LKD klubo vardu pateikiamas raštiškas prašymas, nurodant būsimą veislino pavadinimo savininką, perdavimo priežastį ir sąlygas. Pareiškimas tvirtinamas visų buvusių veisėjų parašais. Naujasis savininkas registruoja veislino pavadinimą savo vardu bendra tvarka.
- 7.12.** Panaikinus kelių veisėjų bendrą veislino pavadinimą, veisėjai turi teisę registruoti atskirus, naujais pavadinimais veislino pavadinimus bendra tvarka.
- 7.13.** Jeigu skirtingų veislynų pavadinimų savininkai nori įforminti veislino pavadinimo bendrasavininkystę, pasirinktojo veislino pavadinimo savininkais tampa visi veisėjai, perregistruodami jį bendra tvarka. Likę veislynų pavadinimai panaikinami.
- 7.14.** Jei savininkas nori pakeisti jau įregistruotą FCI veislino pavadinimą, jis turi registruoti naują pavadinimą bendrąja tvarka. Ankstesnis pavadinimas panaikinamas.
- 7.15.** Veislino pavadinimas negali būti įsigytas ar perleistas pirkimo-pardavimo sutartimi.
- 7.16.** Veislino pavadinimo įsigijimas dovanojimo ir paveldėjimo būdais:
- 7.16.1.** veislino pavadinimas gali būti dovanojamas arba paveldimas Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta tvarka;
 - 7.16.2.** dovanojimo sutarties ir paveldėjimo teisės liudijimo kopijos turi būti pateiktos LKD sekretoriatui;
 - 7.16.3.** dovanos gavėjas nuo veislino pavadinimo dovanojimo sutarties įsigaliojimo dienos per vienerius metus turi tapti LKD klubo nariu bei perregistruoti veislino pavadinimą, pateikdamas sutarties nuorašą; priešingu atveju veislino pavadinimas panaikinamas;
 - 7.16.4.** esant paveldėjimui, paveldėtojas per vienerius metus nuo palikimo priėmimo dienos turi tapti LKD nariu ir perregistruoti veislino pavadinimą savo vardu, pateikdamas papildomai veisėjo mirties liudijimo ir paveldėjimo teisės liudijimo nuorašus;
 - 7.16.5.** jei dovanos gavėjas ar paveldėtojas jau turi LKD įregistruotą veislino pavadinimą, jis turi pasirinkti vieną iš dviejų veislino pavadinimų, o antrąjį panaikinti.
- 7.17.** Jei veislino pavadinimo registravimo dokumentų duomenys keičiami ar papildomi, apie tai turi būti pranešta LKD klubui, kuris raštu informuoja LKD sekretoriatą.

- 7.18.** Keičiantis veislyno pavadinimo savininkui, turi būti pateiktas raštiškas prašymas LKD sekretoriatui ir iš naujo sumokėtas visas registracijos mokestis.
- 7.19.** Jei veislyno pavadinimas neregistruotas FCI ir šiame veisllyne 10 metų nebuvo registruota nei viena šunų vada, LKD sekretoriatas siunčia apie tai informaciją LKD klubams. Jei per vienerius metus nuo informacijos išsiuntimo veislyno savininkas nepateikia prašymo pratęsti veislyno pavadinimo galiojimo, tas pavadinimas išbraukiamas iš LKD veislynų registro. Išbrauktą iš LKD veislynų registro veislyno pavadinimą po 5 metų gali registruoti kitas veisėjas.

8. SAVININKAI IR BENDRASAVININKIAI

- 8.1.** Šuns/kalės savininkas – asmuo, kuriam nuosavybės teise priklauso šuo/kalė. Savininko vardas ir pavardė turi būti įrašyti į šuns/kalės kilmės liudijimo originalą.
- 8.2.** Šuns savininko pasikeitimas turi būti patvirtintas sutartimi arba naujas savininkas turi būti įrašytas šuns kilmės liudijimo originale ir įrašas patvirtintas buvusio savininko parašu. Jeigu veisėjas ar naujasis savininkas LKD sekretoriatui nepristatė šuns perdavimo dokumentų, šuo laikomas veisėjo nuosavybe.
- 8.3.** LKD klubas privalo patikrinti, ar šuns ir/ar veislyno savininkas ir bendrasavininkiai yra LKD klubo ir, jei vienas bendrasavininkių užsienietis, FCI pripažįstamos kinologinės organizacijos nariai.
- 8.4.** Bendrasavininkiams keliami reikalavimai:
- 8.4.1.** visi šuns savininkai, gyvenantys Lietuvos Respublikoje, turi būti LKD klubo nariai;
- 8.4.2.** bendrasavininkiai, kurie yra užsieniečiai arba Lietuvos Respublikos piliečiai, gyvenantys užsienyje, turi būti FCI pripažįstamos organizacijos nariai;
- 8.4.3.** bendrasavininkystės sutartis turi būti patvirtinta LKD klube ir jos kopija pristatyta į LKD sekretoriatą ne vėliau kaip per mėnesį nuo pasirašymo;
- 8.4.4.** bendrasavininkystės sutartyje turi būti aiškiai nurodytos kiekvieno savininko teisės ir pareigos, įskaitant veisimo teisę;
- 8.4.5.** bendrasavininkystės sutartyje turi būti nurodytas bendrasavininkių pavardžių rašymo eiliškumas ir adresas to savininko, kurio pavardė rašoma pirma;
- 8.4.6.** apie pasikeitimus bendrasavininkystės sutartyje per 15 dienų reikia raštu informuoti LKD sekretoriatą.
- 8.4.7.** registruojant šunį į parodas, turi būti įrašomi visi bendrasavininkiai.

9. VEISIMO TEISĖS PERDAVIMAS

- 9.1.** Jeigu nėra sutarties, kalės savininkas kalės šuniavimosi metu yra laikomas veisėju. Kalės arba šuns veisimo teisė gali būti perduota kitam asmeniui, sudarius su juo raštišką veisimo teisės perdavimo sutartį.
- 9.2.** Raštiška veisimo teisės perdavimo sutartis, kurioje tiksliai nurodytos abiejų pusių teisės ir įsipareigojimai, turi būti sudaryta prieš kergimą ir pateikta LKD klubui prieš nukreipimo kergimui išdavimą.
- 9.3.** Vienas sutarties egzempliorius kartu su prašymu registruoti vadą pateikiamas LKD sekretoriatui.

10. BAZINIAI ŠUNŲ VEISIMO REIKALAVIMAI

- 10.1.** LŠVK užregistruoto ir Lietuvoje veisiamo šuns savininkas turi būti LKD klubo narys.
- 10.2.** Šunys, priklausantys Lietuvos Respublikoje gyvenantiems asmenims, gali būti veisiami tik kai jie užregistruoti LŠVK ir kai jų LŠVK numeris aktyvus. Bendrasavininkystės atvejai nagrinėjami atskirai.
- 10.3.** Lietuvos Respublikoje gyvenantys veisiami šunys turi būti paženklinėti ir užregistruoti GAR LR įstatymų nustatyta tvarka.
- 10.4.** Veisiant neleidžiamos kombinacijos „tėvai-vaikai“, „broliai-seserys“, sibsas-sibsas (kombinacijos 1-2, 2-1, 2-2).

- 10.5.** I ir II kategorijų veislynams gali būti suteikiami platesni įgaliojimai veisimui.
- 10.6.** Veisti galima LŠVK registruotą kalę, įvertintą dviejų skirtingų teisėjų dviejose LKD ir jos narių organizuojamose parodose. Įvertinimai turi būti ne mažesni, negu „labai gerai“.
- 10.7.** Veisti galima LŠVK registruotą šunį, įvertintą dviejų skirtingų teisėjų dviejose LKD ir jos narių organizuojamose parodose. Įvertinimai turi būti ne mažesni, negu „puikiai“.
- 10.8.** Jeigu veisiamas LŠVK registruotas šuo/kalė jau suaugęs yra atvežtas iš kitos šalies, pripažįstami parodų įvertinimai gauti toje šalyje arba bet kurios šalies čempionų titulai.
- 10.9.** Jeigu veisiamas užsienio šalyje registruotas šuo, jis turi turėti FCI pripažįstamą kilmės liudijimą. Jei tokio šuns vietinis kilmės liudijimas spausdintas ne viena iš oficialiųjų FCI kalbų, turi būti pateiktas eksportinis kilmės liudijimo variantas.
- 10.10.** Jeigu veisiamas užsienio šalyje registruotas šuo, jis turi turėti mažiausiai du įvertinimus „puikiai“, gautus FCI pripažįstamoje parodoje arba savo šalies kinologų organizacijos leidimą veisti.
- 10.11.** Šunys/kalės gali būti veisiami ir nedalyvavę parodose. Tokiu atveju jie turi turėti 2 LKD teisėjų atliktą veislės apžiūrą su išvada, kad šuo/kalė tinkamas veisti (t.y. galėtų gauti parodoje reikalaujamus įvertinimus). Kilmės liudijimų kaina tokiu atveju skaičiuojama pagal priedą Nr.4.
- 10.12.** Jei šuo/kalė buvo traumuotas/a ir dėl to negali gauti įvertinimų parodose, tačiau trauma netrukdo veistis, šuniui gali būti atlikta 2 LKD teisėjų veislės apžiūra su išvada, kad šuo/kalė tinkamas veisti (t.y. galėtų gauti parodoje reikalaujamus įvertinimus, jei netrukdytų traumos padariniai). Taip pat turi būti pateikta vet. gydytojo pažyma. Tokiu atveju šuniukų kilmės dokumentų kaina bazinė.
- 10.13.** Veisėjas gali veisti tik geros sveikatos būklės ir kondicijos šunis bei kales.
- 10.14.** Kalių ir šunų leistino kergimo amžiaus priklausomybė nuo veislės pateikta priede Nr.1.
- 10.15.** Gali būti kergiamos ne vyresnės nei 8 metų kalės. Pirmas šuniavimas leistinas iki 7 metų amžiaus.
- 10.16.** Kitą kartą kalę galima kergti po šuniukų gimimo praėjus mažiausiai 8 mėnesiams.
- 10.17.** Veisėjas atsakingas už tai, kad nebūtų veisiami nestabilios psichikos, iš prigimties kurti arba akli, turintieji esminių dantų bei žandikaulių defektų, epileptikai, kriptorchai, turintieji monorchizmo, albinizmo, nestandartinės spalvos požymių šunys.
- 10.18.** Tos pačios veislės įvairių dydžių, spalvų ir plauko tipo šunų veisimo tvarka nurodyta priede Nr. 3.

11. TYRIMAI

- 11.1.** Veisiamiems šunims ir kalėms, priklausomai nuo veislės, turi būti atliktas klubo sąnario displazijos (HD), alkūnės sąnario displazijos (ED), kelio sąnario išnirimo (patella), akių ir kiti tyrimai (Priedai Nr. 1 ir Nr.2).
- 11.2.** Jei tam tikros ligos DNR tyrimai padaryti šuniukų tėvams ir jie yra sveiki bei nėra tos genetinės ligos nešėjai, jų palikuoniams į kilmės dokumentus įrašoma „genetiškai sveikas“ tik tada, jei atlikti tėvystės DNR tyrimai arba atlikus tos ligos DNR tyrimą šuniukui.
- 11.3.** Pakartotinis displazijos, kelio girnelės ar akių tyrimas gali būti daromas tik veisėjui pateikus prašymą ir gavus LKD klubo raštišką leidimą. Nesant tokio leidimo, antrojo tyrimo rezultatai ignoruojami. Klubo ir alkūnės sąnarių displazijos tyrimas gali būti kartojamas ne anksčiau, kaip po 6 mėnesių. Visų tyrimų rezultatai ir LKD klubo leidimo kopija turi būti pateikti LKD sekretariatui kartu su paraiška išduoti vadai kilmės liudijimus.
- 11.4.** Ginčus dėl dviejų skirtingų sveikatos tyrimų rezultatų sprendžia veterinarijos gydytojų ekspertų apeliacinė komisija, gavusi raštišką LKD klubo prašymą. Komisija renkasi ne dažniau kaip kartą per mėnesį. Komisijos sprendimas galutinis ir neginčijamas.

- 11.5.** Užsienyje privalomieji sveikatos tyrimai gali būti atliekami tik tarpininkaujant LKD klubui. Tokiu atveju į LKD sekretoriatai turi būti pristatytas tyrimo rezultatai atspindintys sertifikatas, o klubo sąnario displazijos (HD), alkūnės sąnario displazijos (ED) atvejais ir identifiukuota nuotrauka.
- 11.6.** Šunys, kuriems neatlikti pagal šiuos Nuostatus privalomi sveikatos tyrimai, arba kurių tyrimų rezultatai neatitinka reikalavimų, neveisiami.
- 11.7.** Veislės klubas gali įvesti papildomus reikalavimus (pvz., privalomą dalyvavimą klubo parodoje, sveikatos patikrinimų, dresuotės reikalavimus ir t.t.) vesti šunis savo klubo nariams be atskiro LKD Konferencijos sutikimo (veislės klubas gali patvirtinti griežtesnius šunų veisimo reikalavimus klubo viduje).
- 11.8.** Visiems veisiamiems šunims ir kalėms privaloma turėti DNR (ISAG) genetinį profilį (pasą). Jei kergimas buvo šalyje, kurioje neprivalomi DNR pasai, **šuns** DNR pasą pateikti pageidautina, bet nebūtina.
- 11.9.** LKD sekretoriatai turi būti pateiktos visų vadų, gimusių po 2017.01.01., šuniukų ženklinimo pažymos, kilmės liudijimų kopijos arba vados ženklinimo ataskaitos pasirinktinai.
- 11.10.** Veisėjams, nevykdantiems šių nuostatų reikalavimų, gali būti sustabdytas LKD paslaugų teikimas, t.y. gali būti nepriimami vadų kilmės liudijimų užsakymai.

12. KERGIMAS

- 12.1.** Prieš kergimą veisėjas turi gauti iš LKD klubo nukreipimą kergimui, kuriame turi būti pateikiami šie duomenys:
- 12.1.1.** LKD klubo, išdavusio nukreipimą kergimui, pavadinimas;
- 12.1.2.** šunų veislė;
- 12.1.3.** veislės kategorija
- 12.1.4.** šuns vardas, registracijos numeris;
- 12.1.5.** šuns savininko vardas, pavardė ir adresas;
- 12.1.6.** kalės vardas, registracijos numeris;
- 12.1.7.** veisėjo vardas, pavardė ir adresas;
- 12.1.8.** kergimo data;
- 12.1.9.** atsiskaitymo už kergimą forma ir sąlygos;
- 12.1.10.** šuns savininko ir veisėjo parašai.
- 12.2.** Veisėjas privalo pateikti šuns ir kalės kilmės dokumentų kopijas. Kilmės liudijimai turi būti spausdinti viena iš oficialių FCI kalbų.
- 12.3.** Veisėjas turi teisę pats parinkti reproduktorių.
- 12.4.** Prieš kergimą veisėjas ir reproduktoriaus savininkas turi įsitikinti, kad abu šunys atitinka veisimo reikalavimus.
- 12.5.** Tuo atveju, kai kalė yra apvaisinama dirbtinai, reproduktoriaus spermą paimantis veterinarijos gydytojas privalo parašyti sertifikatą, kad šviežia arba šaldyta sperma, kuria buvo apvaisinta kalė, yra būtent sutarto reproduktoriaus.

13. VADOS REGISTRAVIMAS IR ŽENKLINIMAS

- 13.1.** Šuniukai nuo dviejų tos pačios veislės šunų, turinčių FCI pripažįstamus kilmės dokumentus, atitinkančių LKD šunų veisimo nuostatų reikalavimus, yra laikomi kilmingais ir jiems išduodami LKD kilmės liudijimai. Kilmės liudijimas yra išrašas iš LŠVK, t.y. šuns kilmės pažyma.
- 13.2.** Šuniukai įrašomi į LŠVK ir jiems išduodami kilmės liudijimai tik tada, jei veisėjas yra LKD klubo narys.
- 13.3.** Veisėjas privalo įregistruoti vadą ne vėliau kaip per 3 mėnesius nuo šuniukų gimimo Lietuvos šunų veislių knygoje, tarpininkaujant LKD klubui, kurio narys jis yra. Neįregistravus vados per 3 mėnesius, vados šuniukams kilmės liudijimai išduodami tik atlikus genetinius tėvystės tyrimus, kuriuos apmoka veisėjas.
- 13.4.** Kartu su kilmės dokumentų vadai užsakymu turi būti pateikta kergimo sutarties kopija, abiejų tėvų pasiekimų pažymos bei kiti dokumentai (DNR pasai, jei reikia –

- prašymai, pasiaiškinimai, tarpininkavimo dokumentai ir kt.). Šuns pasiekimų pažyma yra šuns įvertinimų, titulų, dresuotės/lauko bandymų bei sveikatos testų rezultatų sąrašas, patvirtintas LKD klubo atsakingo asmens parašu. Šunų tėvų įvertinimų, titulų ir dresuotės/lauko bandymų diplomų bei sveikatos testų rezultatų kopijos turi būti saugomos klube ir, esant poreikiui, pateikiamos LKD sekretoriatui per 3 darbo dienas.
- 13.5.** Už pateikiamų duomenų teisingumą atsako LKD klubas, išskyrus atvejus, kai duomenų teisingumo patikrinti LKD klubo turimomis priemonėmis neįmanoma. LKD klubui pateikus netikslius duomenis gali būti skiriama piniginė nuobauda. Jei dėl netikslios informacijos reikia perdaryti kilmės liudijimus, LKD turi būti sumokėta bazinė kaina už kiekvieną liudijimą.
- 13.6.** Jei buvo sukergti du šunys, atitinkantys šių Nuostatų reikalavimus, tačiau joks LKD klubas neišdavė nukreipimo kergimui (nepatvirtino kergimo) arba nukreipimas kergimui buvo išduotas po kergimo (netyčinis kergimas), vados šuniukams kilmės liudijimai išduodami tik atlikus DNR tėvystės testus.
- 13.7.** Jei kalė tos pačios rujos metu kergiama daugiau nei su vienu reproduktoriumi, kilmės dokumentai išduodami tik atlikus šuniukų DNR tėvystės tyrimus. Veisėjas privalo informuoti savo klubą apie tokį kergimą prieš išduodant nukreipimą kergimui. Jei sprendimas kergti su dar vienu reproduktoriumi buvo priimtas po nukreipimo kergimui išdavimo, veisėjas turi ne vėliau kaip per savaitę nuo kergimo datos raštu informuoti klubą apie tai, nurodant antro reproduktoriaus vardą ir registracijos numerį.
- 13.8.** Jei kalė buvo sukergtas per anksti ar per vėlai, šuo buvo sukergtas per anksti, LKD klubas, pateikdamas paraišką šunų kilmės liudijimams gauti, privalo pranešti LKD sekretoriatui ir pateikti veisėjo paaiškinimą dėl tokio kergimo.
- 13.9.** Vardus šuniukams suteikia veisėjas. Tos pačios vados šuniukų vardai prasideda viena raide. Šuniuko vardas kartu su veislės pavadinimu negali viršyti 40 spaudos ženklų (raidžių, tarpų, brūkšnelių).
- 13.10.** Kito veislės pavadinimas šuniuko varde gali būti papildomai naudojamas tik esant raštiškam to veislės savininko sutikimui ir tik taip, kad būtų aišku, kuriame veislėje išveistas šuniukas.
- 13.11.** Vados šuniukų ženklinimo pažymas LKD sekretoriatas pateikia klubui per 15 darbo dienų nuo tvarkingo vados kilmės dokumentų užsakymo gavimo. Vados kilmės dokumentų užsakymas laikomas tvarkingu, kai LKD klubas pateikia visus reikiamus dokumentus.
- 13.12.** Kilmės liudijimai išsiunčiami LKD klubui arba tiesiogiai pačiam veisėjui (LKD klubo pasirinkimu) per 5 darbo dienas nuo užpildytų žymėjimo pažymų ir vados ženklinimo pažymos pateikimo LKD sekretoriatui datos. Ženklinimo pažymų ir ženklinimo ataskaitos pagrindu kilmės liudijime įrašomi šuniuko ženklinimo duomenys ir, esant reikalui, dedamos žymos „netinkamas veisti“ ir/ar „veislės brokas“.
- 13.13.** LKD klubo atstovas apžiūri vadą ir sutikrina duomenis. Vados ženklinimo pažyma užpildoma turi būti pasirašyta LKD klubo atstovo. LKD klubo sprendimu I ir II kategorijos veislynų savininkai gali patys pateikti vados ženklinimo pažymą. LKD klubo sprendimo kopija turi būti pateikta LKD sekretoriatui ne vėliau, kaip iki vados kilmės liudijimų užsakymo pateikimo
- 13.14.** Visi šuniukai ženklina Lietuvos Respublikoje ir registruojami GAR. Ženklinais šuniukų amžius turi būti nuo 6 sav. iki 4 mėnesių. Nepaženklintus šuniukų iki 4 mėnesių, turi būti atlikti vados genetiniai tėvystės tyrimai, kuriuos apmoka veisėjas.
- 13.15.** Išimties tvarka užsienyje gali būti ženklinamos vados tik esant LKD tarybos leidimui. Tokiu atveju veisėjas ir LKD klubas turi pateikti argumentuotus prašymus.
- 13.16.** Veisėjas privalo sudaryti sąlygas LKD klubo atstovams apžiūrėti vadą.
- 13.17.** Esant reikalui LKD sekretoriatas gali pareikalauti, kad šuniukų veisėjas atliktų vados DNR tėvystės tyrimus. LKD apmoka tokius tyrimus. Jei paaiškėja, kad veisėjas pateikė neteisingus duomenis apie tėvus, jis privalo kompensuoti DNR tyrimų kainą.
- 13.18.** Šuniukų kilmės liudijimų kaina skaičiuojama pagal lentelę, pateiktą priede Nr. 5. Kilmės liudijimo kaina skaičiuojama gavus užsakymą, vėliau neperskaičiuojama.

14. ŠUNIUKŲ REALIZAVIMAS

- 14.1. Veisėjas privalo laiku atlikti šuniukų dehelmintizaciją ir užtikrinti veterinarijos gydytojo sertifikuotą, šuniukų amžių atitinkančią vakcinaciją.
- 14.2. Veisėjas šuniukus gali perduoti kitam savininkui ne jaunesnius nei 2 mėnesių amžiaus, pažymėtus ir užregistruotus GAR LR įstatymų nustatyta tvarka su kilmės liudijimais. Į užsienį parduodamas šuo turi turėti eksportinį kilmės liudijimą.
- 14.3. Šuniuko perėmėjui kartu su kilmės liudijimu veisėjas privalo pateikti veterinarijos gydytojo antspaudu ir parašu patvirtintą dokumentą apie vakcinaciją.
- 14.4. Nuo pirmų gyvenimo savaitių šuniui turi būti užtikrinta jo amžių atitinkanti socializacija.

15. ŽYMAS „NETINKAMAS VEISTI“ IR „VEISLĖS BROKAS“

- 15.1. Tais atvejais, kai šunims neatlikti pagal šiuos Nuostatus privalomi sveikatos tyrimai arba tyrimų rezultatai viršija leistinus (netyčiniai, neregistruoti LKD klube kergimai, tyrimai atlikti po kergimo ir kt.), visiems vados šuniukams kilmės liudijimuose dedama žyma „netinkamas veisti“, įrašant priežastį į LŠVK duomenų bazę. Tokius kilmės liudijimus turintys šunys neveisiami.
- 15.2. Šuniuko kilmės liudijimas gali būti pažymėtas žyma „netinkamas veisti“ ir kitais atvejais - LKD tarybos, LKD klubo ar paties veisėjo sprendimu. Tokiu atveju savininkas gali prašyti pašalinti žymą tik atitinkamai gavus LKD Tarybos, LKD klubo arba paties veisėjo leidimą.
- 15.3. Žymą „veislės brokas“ gali dėti LKD klubo atstovas arba veisėjas, nurodydamas priežastį kilmės liudijime ir ataskaitoje, kuri pristatoma į LKD sekretoriatą. Žyma „veislės brokas“ dedama nustatčius diskvalifikuojančius požymius, įrašytus tos veislės standarte.
- 15.4. Jei yda, augant šuniui, išnyksta, po LKD teisėjo, turinčio teisę teisėjauti tai šunų veislei, apžiūros, jam pasirašius apžiūros aktą ir nurodžius priežastį, šuns kilmės liudijimas perdaromas. Šuns savininkas privalo sumokėti minimalią kilmės liudijimo kainą.
- 15.5. Jei tyrimai atlikti jau po kilmės liudijimų išdavimo ir gauti tinkami veisimui rezultatai, visos vados kilmės liudijimai perdaromi. Veisėjas už kiekvieną kilmės liudijimą turi sumokėti LKD minimalią kilmės liudijimo kainą.

16. NUOBAUDOS

- 16.1. Veisėjui gali būti skiriama nuobauda, jei jis:
 - 16.1.1. veisia šunis be FCI pripažįstamų kilmės liudijimų;
 - 16.1.2. perduoda arba reklamuoja (padeda realizuoti) šunis be FCI pripažįstamų kilmės liudijimų;
 - 16.1.3. klastoja LKD kilmės liudijimus ar kitus dokumentus;
 - 16.1.4. kergia savo šunį/kalę su kalėmis/šunimis, neatitinkančiais šių Nuostatų reikalavimų (žinodamas, kad palikuoniai negali gauti FCI pripažįstamų kilmės liudijimų);
 - 16.1.5. sąmoningai pateikia neteisingą informaciją apie vadą;
 - 16.1.6. tris kartus per anksti sukergia tą pačią kalę;
 - 16.1.7. per metus padaro tris ir daugiau smulkių Nuostatų pažeidimų;
 - 16.1.8. neatlieka šunims reikiamų sveikatos tyrimų iki kito kergimo (po to, kai tos kalės vadai buvo išduoti kilmės liudijimai su žyma „netinkamas veisti“ dėl neatliktų sveikatos tyrimų);
 - 16.1.9. piktybiškai neprižiūri savo šunų ir jų palikuonių, kankina juos ar kitaip pažeidžia LR GGAĮ;
 - 16.1.10. kitaip pažeidžia šių Nuostatų ar kitų LKD dokumentų reikalavimus.
- 16.2. LKD tarybos sprendimu, priklausomai nuo nusižengimo sunkumo, gali būti skiriamas įspėjimas, laikinai arba visam laikui suspenduojama veisėjui nusižengimo

dieną priklausančių šunų veisimo teisė, t.y. visu suspendavimo laikotarpiu tų šunų palikuoniams neišduodami LKD kilmės liudijimai.

- 16.3.** Veisimo teisės suspendavimas taikomas visiems šunims, nusižengimo dieną priklausiusiems veisėjui, įskaitant bendrasavininkystės ir veisimo teisės perdavimo atvejus, net jei jie vėliau buvo perduoti kitam savininkui. Šunų perdavimo sutartys, pateiktos po nusižengimo datos, nesuteikia naujam savininkui teisės veisti įsigytus šunis. (Perdavimo sutartys atgaline data negalioja, pripažįstamos galiojančiomis tik tos sutartys, kurių kopijos užregistruotos LKD sekretoriatoje)
- 16.4.** Veisėjui gali būti skiriamos 13.2. punkte išvardintos nuobaudos ir tais atvejais, kai 13.1. punkte nurodytus nusižengimus padaro kartu su veisėju gyvenantis šeimos narys, jo šunų bendrasavininkas ar asmuo, kuriam veisėjas buvo perdavęs savo šunų veisimo teisę. Jei nusižengimus padaro vienas iš šuns ar veislyno bendrasavininkų, kitų bendrasavininkų nekaltumas nemažina nuobaudų.
- 16.5.** Veisimo teisė veisėjui gali būti atstatyta LKD Tarybos sprendimu, pasibaigus suspendavimo terminui arba išnykus pagrindui suspenduoti veisimo teisę.

17. KILMĖS LIUDIJIMŲ GALIOJIMAS

- 17.1.** Jei po vados įregistravimo ir kilmės liudijimų išdavimo paaiškėja, kad kilmės liudijimai buvo išduoti remiantis klaidingais duomenimis, kilmės liudijimai skelbiami negaliojančiais. Apie tai viešai skelbiama LKD tinklapyje www.kinologija.lt.
- 17.2.** Dingę kilmės liudijimai skelbiami negaliojančiais. Apie tai viešai skelbiama LKD tinklapyje. Po skelbimo, patikrinus aplinkybes, nurodytas prašyme išduoti dublikatą, už nustatytą mokestį išduodamas šuns kilmės liudijimo dublikatas.

18. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

- 18.1.** Kiekvienas veisėjas privalo pats domėtis Nuostatų ir jų priedų turiniu bei pakeitimais.
- 18.2.** Už veisiamų šunų kokybę atsako veisėjas. Ginčai dėl šunų kokybės sprendžiami Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta tvarka.
- 18.3.** Įrodžius veisėjo nusižengimus šių Nuostatų, kitų LKD dokumentų, LR GGA], EKNLGA reikalavimams bei LR VMVT patvirtintiems Veterinarijos reikalavimams gyvūnų augintinių veisėjams, LKD taryba gali skirti nuobaudas.

Lietuvos kinologų draugijos Šunų veisimo nuostatai priimti LKD konferencijoje 2021 m. liepos 6 d. ir įsigalioja nuo paskelbimo dienos.